Aandoening

Ataxie

Ataxie is geen ziekte op zich zelf, maar een symptoom dat wijst op een verstoring van de coördinatie van bewegingen.

Dit betekent dat iemand moeite kan hebben met lopen, evenwicht, het gebruik van de handen, praten of zelfs slikken. Ataxie kan door verschillende oorzaken ontstaan. Daarom is het een breed begrip in de neurologie.

Ataxie ontstaat door een storing in de samenwerking van spieren die nodig zijn voor vloeiende en gecontroleerde bewegingen. Dit wordt meestal veroorzaakt door een probleem in het zenuwstelsel, vooral in de kleine hersenen (cerebellum) of de zenuwbanen die signalen naar en van dit gebied sturen. Cerebellaire ataxie is geen diagnose, maar een symptoom van verschillende neurologische aandoeningen. Het is niet bekend hoeveel patiënten er zijn met een vorm van cerebellaire ataxie. Het is een aandoening die weinig voorkomt.

Er zijn veel mogelijke oorzaken van ataxie. Het kan komen door erfelijke aandoeningen, acute oorzaken, chronische aandoeningen, medicijnen of giftige stoffen. Te veel alcohol drinken kan ook ataxie veroorzaken.

Meer informatie? Kijk op de website van de Hersenstichting. (https://www.hersenstichting.nl/alles-over-hersenen/hersenaandoeningen/ataxie)

Onderzoeken

Ataxie is vaak een symptoom van een onderliggende oorzaak. Daarom probeert de arts eerst de oorzaak te vinden en deze als het kan te behandelen.

Tijdens een gesprek met de neuroloog en een lichamelijk onderzoek kan al veel duidelijk worden. De klachten en de manier waarop de symptomen zich voordoen, geven vaak belangrijke aanwijzingen.

Soms is extra onderzoek nodig, maar niet iedereen heeft al deze onderzoeken nodig. Welke onderzoeken worden gedaan, hangt af van de vermoedelijke oorzaak van de ataxie. Mogelijke onderzoeken zijn:

- **Bloedonderzoek:** Om te zoeken naar tekorten (zoals vitamine B12) of afwijkingen in de werking van organen.
- **Beeldvorming:** Een MRI- of CT-scan kan afwijkingen in de hersenen of het ruggenmerg zichtbaar maken.
- **Genetisch onderzoek:** Als er een erfelijke vorm van ataxie wordt vermoed, kan de arts DNA-onderzoek laten doen.
- **Lumbaalpunctie:** Dit is een onderzoek waarbij hersenvocht wordt afgenomen om te kijken naar ontstekingen of infecties.
- **Evenwichtstesten:** Bijvoorbeeld om te beoordelen hoe de kleine hersenen functioneren.

Bij sommige patiënten kan de diagnose al tijdens de eerste afspraak worden gesteld, terwijl bij anderen meer onderzoek nodig is. Het behandelplan wordt afgestemd op de oorzaak van de ataxie en uw persoonlijke situatie.

Heeft u last van coördinatieproblemen of andere klachten die passen bij ataxie? Neem contact op met uw arts om dit te bespreken. Samen kijken we naar de beste stappen om uw klachten te begrijpen en, waar mogelijk, te behandelen.

Bloedonderzoek

Bij bloedonderzoek nemen we 1 of meer buisjes bloed af met een hol naaldje. Dit bloed wordt in het laboratorium onderzocht.

Bloedonderzoek of onderzoek van urine of ontlasting is nodig als uw arts meer wil weten over:

- uw gezondheid;
- het verloop van uw ziekte;
- het resultaat van een behandeling.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/bloedonderzoek

MRI onderzoek algemeen

MRI staat voor Magnetic Resonance Imaging. Bij een MRI-onderzoek worden met behulp van sterke magneetvelden en radiogolven foto's gemaakt van organen en weefsels in het lichaam.

Een MRA-onderzoek is een MRI van de bloedvaten. Veelal wordt hierbij contrastvloeistof toegediend via een infuus.

U leest hier algemene informatie over het onderzoek. Uw persoonlijke situatie kan soms anders zijn dan hier beschreven.

LET OP!

- U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens 3 DAGEN vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.
- We vragen u om ruim van tevoren de vragenlijst in te vullen. Heeft u één of meer vragen met JA beantwoord? Neem dan contact op met afdeling Radiologie.

In dit filmpje kunt u zien hoe u zich op een MRI-onderzoek moet voorbereiden en hoe het onderzoek verloopt.

Bekijk de video op de website (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/ataxie).

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/mri-onderzoek-algemeen

CT-scan algemeen

Bij dit onderzoek worden afbeeldingen gemaakt van uw lichaam door middel van een smalle bundel röntgenstralen.

CT-scan staat voor Computer Tomografie.

LET OP! U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens EEN DAG vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/ct-scan-algemeen

Ruggenprik (lumbaalpunctie)

Bij een ruggenprik haalt de arts met een holle naald wat hersenvocht weg uit het onderste gedeelte van het wervelkanaal.

Dit hersenvocht wordt in het laboratorium onderzocht op de mogelijke oorzaak van uw klachten.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/ruggenprik-lumbaalpunctie

Behandelingen

Sommige oorzaken van cerebellaire ataxie zijn behandelbaar.

Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan het stoppen van een medicijn waarvan de ataxie een bijwerking is. Vaak is het niet mogelijk om de verschijnselen helemaal te genezen. De behandeling is dan gericht op onderdrukking van de klachten en bijkomende problemen.

De neuroloog kan u doorverwijzen naar zorgverleners zoals een fysiotherapeut en logopedist. Zij geven u training en adviezen, waardoor sommige gevolgen van ataxie kunnen worden aangepakt.

Afhankelijk van de ernst, de oorzaak en de bijkomende problemen kunnen ook andere specialisten betrokken worden bij uw behandeling. Bijvoorbeeld een uroloog, revalidatiearts of klinisch geneticus.

Poliklinieken en afdelingen

Neurologie

Het specialisme Neurologie richt zich op ziekten van het zenuwstelsel (hersenen, ruggenmerg en zenuwen) en de spieren.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/neurologie

Revalidatiegeneeskunde (Tolbrug)

Tolbrug is het regionale expertisecentrum voor revalidatie in noordoost Brabant. U kunt zowel poliklinisch (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/poliklinische-revalidatie-voor-volwassenen) als klinisch (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/klinische-revalidatie) revalideren.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/tolbrug-revalidatiegeneeskunde

Klinische Neurofysiologie (KNF)

Op de afdeling Klinische Neurofysiologie doen we onderzoeken die stoornissen in het functioneren van de hersenen, de zenuwen en de spieren kunnen ontdekken. Hier worden ook onderzoeken gedaan voor het Slaap Waak Centrum.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/klinische-neurofysiologie-knf

Code NEU-138

Copyright 2026 Jeroen Bosch Ziekenhuis